

LISTOPAD, 2025

CABO DELGADO

ZAMLČENÁ VÁLKA,
KTEROU SVĚT PŘEHLÍŽÍ

**Analytická
studie**

Autor

David Madali
Bohemia Defense
www.bohemiadefense.com

Analytický rámec a použité zdroje

Tato analytická studie vychází z kombinace sekundárních zdrojů, zahrnujících zprávy OSN, MCM, ACLED, ISS Africa, investigativní články mezinárodních médií (BBC, Reuters, AP, DW, Al Jazeera), odborné analýzy think-tanků (ICG, CSIS, ENACT, Global Initiative), energetické a firemní reporty (TotalEnergies, ExxonMobil, Eni) a veřejně dostupné akademické studie publikované v období 2017–2025.

Veškeré informace byly ověřeny napříč více zdroji pro zajištění věcné přesnosti, avšak s ohledem na dynamický vývoj konfliktu mohou některé údaje podléhat průběžným změnám. Tento dokument je určen výhradně pro studijní, analytické a nekomerční účely.

Obrázky, fotografie a grafické prvky uvedené v práci nejsou mým vlastnictvím; pocházejí z veřejně dostupných zdrojů a jsou použity bez nároku na zisk, pouze jako ilustrativní a doprovodný materiál. Jejich použitím nevzniká žádný komerční benefit ani autorské právo k dalšímu šíření. Studie nepředstavuje oficiální stanovisko žádné instituce ani vlády a neslouží jako investiční, politické či bezpečnostní doporučení. Veškeré závěry odrážejí analytické zpracování dostupných dat a mohou být doplněny či aktualizovány v návaznosti na nové skutečnosti.

Obsah

1. Tvrdá realita konfliktu 05

- Úvodní přehled
- Klíčové sféry konfliktu
- Dynamika konfliktu v roce 2025
- Klíčová data krize

2. Historické pozadí konfliktu 08

- Koloniální minulost
- Sociální a náboženské napětí
- Od náboženského napětí k ozbrojenému povstání
- Transformace k ISCAP a vzniku IS-Mozambique

3. Anatomie povstalecké moci 12

- Organizační struktura hnutí
- Finační a zásobovací toky
- Operační a bojové taktiky
- Kontrola území
- Vliv na civilní populaci

4. Role zahraničních aktérů 18

- Geopolitické vlivy, které mění dynamiku bojů
- Rwanda – klíčová stabilizační intervence (RDF)
- SADC Mission (SAMIM) – regionální, ale limitovaná intervence
- Rusko a Wagner Group – krátká, neúspěšná a kontroverzní intervence
- Ekonomičtí aktéři a Tanzanie
- Mezinárodní diplomacie a širší dopady

5. Trendy, rizika a trajektorie dalšího vývoje **25**

- Hlavní strategické trendy
- Klíčová rizika a eskalační faktory
- Možné trajektorie dalšího vývoje

6. Závěrečné zhodnocení **29**

- Kam směřuje Cabo Delgado?
- Shrnutí & Klíčová doporučení

01

Tvrdá realita konfliktu

Pochopení krize

Úvodní přehled

Konflikt v Cabo Delgado se od roku 2017 posunul do fáze, kdy jej charakterizují mobilní útoky, rychlá reorganizace povstalců a slabá státní kontrola mimo hlavní koridory. Navzdory přítomnosti zahraničních jednotek si povstalecké hnutí IS-Mozambique udržuje schopnost přesunů mezi okresy a úderů na málo chráněné komunity.

Zásadní roli hraje strategický význam investičních projektů, které přitahují pozornost, ale zároveň se stávají klíčovými cíli útoků. Rwandské obranné síly stabilizovaly pobřežní města, avšak venkovské oblasti zůstávají náchylné k přepadením, únosům a ničení infrastruktury.

Bez koordinace státních sil a mezinárodních partnerů hrozí, že se konflikt udrží a region bude čelit opakovaným vlnám násilí, které zablokují humanitární obnovu i ekonomické projekty.

Klíčové sféry konfliktu

Lze rozdělit do tří hlavních oblastí:

1. Struktura povstání

Povstalci fungují jako decentralizované hnutí napojené na tzv. Islámský stát.

2. Slabé státní kapacity

Státní síly trpí nedostatkem výcviku, koordinace a zdrojů, což snižuje jejich schopnost dlouhodobě kontrolovat klíčové oblasti.

3. Humanitární krize

Vysoká míra chudoby, omezená přítomnost státu a narušené komunity vytvářejí prostor pro radikalizaci a usnadňují nábor povstalců.

Dynamika konfliktu v roce 2025

Povstalci přesouvají své aktivity mimo Cabo Delgado do provincií Niassa a Nampula, kde útočí na izolované vesnice a humanitární konvoje.

Rok 2025 přináší výrazný nárůst nočních nájezdů, únosů civilistů a útoků na komunikační uzly. Počet útoků v roce 2025 je zároveň nejvyšší od roku 2021.

Monitorovací zprávy MCM a HRW potvrzují zvýšené využívání žen a nezletilých v logistických a průzkumných úkolech povstalců.

Konflikt v Cabo Delgado patří k nejrychleji se vyvíjejícím povstaleckým vzpourám v Africe.

Podle dat ACLED a UNHCR k roku 2025:

- Více než **1 000 000** lidí bylo nuceno opustit své domovy
- bylo zaznamenáno přes **6 500 obětí**
- od roku 2017 evidováno přes **2 200 ozbrojených incidentů**
- **civilisté tvoří většinu obětí** konfliktu, zejména ženy a děti

02

**Historické
pozadí
konfliktu**

Koloniální minulost

Severní provincie Mosambiku, včetně Cabo Delgado, byly během portugalské koloniální éry dlouhodobě zanedbávány. Zatímco jih země (Maputo, Gaza, Inhambane) profitoval z administrativního a infrastrukturního rozvoje, sever zůstával mimo hlavní investiční zájem. Po získání nezávislosti v roce 1975 se tato nerovnováha dále prohloubila, nedostatečné veřejné služby a chybějící ekonomické příležitosti vytvořily prostředí trvalé socioekonomické marginalizace. Tento historicky zakořeněný pocit opomenutí se stal jedním z faktorů, které později umožnily rychlejší šíření radikalizačních idejí.

Sociální a náboženské napětí

Cabo Delgado patří k nejvíce nábožensky různorodým oblastem Mosambiku. Muslimská komunita Mwani zde dlouhodobě soupeří o vliv s převážně křesťanskou skupinou Makonde, kterou podporují státní struktury. Od 90. let do regionu přicházeli kazatelé z Tanzanie a Somálska, kteří šířili ultrakonzervativní výklad islámu. Tyto ideologické vlivy rozšiřovali v sociálně a ekonomicky frustrovaných pobřežních komunitách a vytvořily tak základní půdu pro pozdější radikalizaci.

Vznik hnutí Ansar al-Sunna

2014

V pobřežních vesnicích se formují malé náboženské buňky odmítající autoritu státu a tradičních vůdců.

2015

Radikalizace mladých skrze kazatele z Tanzanie; roste napětí mezi Mwani (muslimové) a Makonde (křesťané).

2016

Vytváří se strukturovaná síť: modlitebny, interní soudy, systém vybírání dávek (*zakat*). Komunity se začínají uzavírat.

2017 (jaro)

Objevují se první náznaky militarizace, probíhá výcvik mladých sympatizantů v lesních oblastech.

2017 (podzim)

První koordinovaný útok na policejní stanice v Mocimboa da Praia, začátek otevřeného ozbrojeného povstání.

Od náboženského napětí k ozbrojenému povstání

Vznik Ansar al-Sunna v letech 2014–2017 představuje zásadní moment, kdy se původně malé náboženské skupiny proměnily v radikalizovanou hnutí s ambicí nahradit státní autoritu.

Hnutí čerpalo z kombinace dlouhodobé marginalizace regionu, rostoucí frustrace mladé generace a působení zahraničních kazatelů, kteří do místních komunit přinesli ultrakonzervativní výklad islámu.

V letech 2015–2016 se z těchto skupin stala paralelní sociálně-náboženská struktura s vlastními modlitebnami, interními soudy a systémem vybírání dávek. Komunity se začaly uzavírat vůči státu i tradičním autoritám, což vytvořilo prostor pro postupnou militarizaci.

Útok na policejní stanice v Mocimboa da Praia v říjnu 2017 ukázal, že organizace získala schopnost koordinace i disciplínu, konflikt se tak definitivně posunul do fáze ozbrojeného povstání.

Transformace k ISCAP a vzniku IS-Mozambique

Přelom let 2017–2019 představoval zásadní změnu identity tohoto hnutí. Po úspěšných útocích a růstu buněčné struktury začalo vedení navazovat kontakty s regionálními sítěmi Islámského státu, zejména s jeho tanzanskou základnou ISCAP (Islamic State – Central Africa Province).

Tato spolupráce přinesla:

- přístup k instruktorům a výcviku,
- logistickou podporu přes tanzanské pohraničí,
- propagandistické zviditelnění,
- postupné přijetí nomenklatury a symboliky IS.

*Po roce 2019 již hnutí vystupovalo pod označením **IS-Mozambique**, což posílilo jeho náborový potenciál, operační kapacity i mezinárodní viditelnost.*

03

Anatomie povstalecké moci

Organizační struktura hnutí

Obecný přehled struktury

IS-Mozambique operuje na buněčném systému kombinujícím decentralizaci s jasnou ideologickou hierarchií. Jádrem jsou autonomní buňky (5–15 osob), které mají vlastní logistiku, výcvik i velitelskou strukturu a sdílejí pouze minimální informace se širším velením. Propojení zajišťují regionální velitelé, kteří koordinují operace přes kurýry a neelektronické kanály, čímž výrazně snižují riziko odposlechu a infiltrace. Organizace zahrnuje oddělené role pro náboženské autority, vojenské instruktory, specialisty na finance, zásobování a průzkum. Tato modulární struktura zajišťuje vysokou odolnost - ztráta velitele tedy neznamena kolaps jednotky.

Úroveň	Role	Klíčové úkoly	Poznámka
Emír (regionální vůdce)	Vůdčí autorita hnutí	Strategické řízení, schvalování operací, dohled nad ideologií	Velmi malý počet; nejrizikovější prvek pro strukturu
Oblastní velitelé	Koordinace několika buněk	Plánování akcí, logistická koordinace, kurýrní komunikace	Nízká elektronická stopa – vysoká odolnost proti infiltraci
Velitelé buněk	Taktické vedení 5–15 bojovníků	Operativní rozhodování, výcvik, řízení nájezdů	Jádro operační flexibility hnutí
Náboženští autoritáři (ustaz)	Ideologická kontrola	Šíření interpretace islámu, legitimace násilí, dohled nad disciplínou	Posilují ideologickou soudržnost a rekrutování
Logistické články	Zásobování, finance, přesuny	Zajištění munice, jídla, pohybu kurýrů, výběr zakat	Často tvořené ženami a mladistvými (nižší profil)
Specialisté (průzkum, IED)	Technické role	Průzkum trasy, příprava IED, dokumentace útoků	Často školení přes ISCAP nebo Tanzanii
Podpůrné sítě	Neformální komunita	Informátoři, skrýše, místní podpora	Není formální část hnutí, ale zásadní pro přežití

Finanční a zásobovací toky

IS-Mozambique financuje své operace kombinací lokálních zdrojů, nelegální ekonomiky a podpory ISCAP. V oblastech dočasné kontroly vybírá *zakat*, kontroluje rybolov a těžbu vzácného dřeva (pau-rosa) a uplatňuje vlastní “zdanění” komunit. Významnou roli hraje také nelegální těžba drahých kamenů, zejména rubínů z oblasti Montepuezu.

Klíčovým pilířem jsou pašerácké trasy do Tanzanie, které díky korupčnímu prostředí umožňují přesuny peněz, pohonných hmot a zbraní. Hnutí získává prostředky také z nelegální těžby zlata a dřeva, přičemž finanční injekce z ISCAP jsou distribuovány přes kurýry bez digitální stopy.

Zásobování buněk je vysoce decentralizované a flexibilní, probíhá kombinací nákupů, rabování, pašování a konfiskací během útoků. Tato adaptivní logistika udržuje schopnost hnutí operovat i pod intenzivním tlakem státu.

Zásadním prvkem finanční odolnosti je i schopnost hnutí rychle měnit ekonomické zdroje podle situace v terénu. Když je jedna trasa narušena, povstalci okamžitě přesouvají operace do jiných oblastí nebo využívají lokální podpůrné sítě k zajištění potravin, paliva a hotovosti. Díky tomu je jejich logistika extrémně obtížně neutralizovatelná.

Operační a bojové taktiky

Jak povstalci vedou své operace

Povstalci vedou operace pomocí rychlých asymetrických útoků, cílených na izolované pozice, zásobovací trasy a komunikační body. Úspěch stojí na přesném průzkumu terénu a informacích od místních pozorovatelů.

Hlavní taktikou jsou noční nájezdy, které kombinují simultánní údery, rychlé přesuny a předem připravené únikové trasy. V několika okresech hnutí využívá komerční průzkumné drony (DJI Phantom/Mavic) k monitorování pohybu armády a identifikaci slabých míst.

Při útocích převažují rychlé hit-and-run přepady a technika overrun – krátké prolomení perimetru z více směrů s cílem okamžitě získat zbraně a munici. Výzbroj tvoří AK-47, PKM, RPG-7, IED a minomety malé ráže, jejichž efektivita stojí na mobilitě a překvapení. Stále častější je používání silničních náloží, blokování mostů a destrukce infrastruktury, která izoluje státní jednotky.

V pobřežních oblastech se insurgenti spoléhají na rychlé čluny, které jim umožňují obejít pozemní hlídky, provádět námořní nájezdy a přesouvat jednotky mezi ostrovy bez detekce.

Kontrola území

Kontrola terénu v Cabo Delgado má u povstalců převážně krátkodobý a rotační charakter. Ovládnutí vesnic či menších osad trvá obvykle jen několik hodin až dní a slouží především k rabování zásob, zastrašení obyvatel, náboru a narušení státní přítomnosti. Nejde o snahu budování správy, ale o cílené narušování života v regionu.

Operační působení se cyklicky přesouvá mezi okresy Macomia, Mocímboa da Praia, Muidumbe, Palma, Nangade a Montepuez. Tento model vytváří trvalý tlak na vládní i rwandské jednotky, které musí reagovat na rychle se měnící ohniska násilí a nemohou dlouhodobě stabilizovat širší území.

Zprávy z roku 2025 potvrzují, že povstalci si udržují stálou přítomnost v lesních oblastech kolem koridoru Awasse–Macomia–Muidumbe, kde mají bezpečné úkryty a přístupové trasy. Pobřeží zůstává zranitelné díky rychlým přesunům na člunech, což umožňuje útočit z moře a vyhýbat se pozemním hlídkám.

Kontrola území tedy probíhá selektivně: povstalci krátkodobě vynucují výběr *zakat*, zastrašují místní vůdce, blokují návrat obyvatel a brání obnově základních služeb. Po příchodu rwandských jednotek sice ztratili schopnost ovládat větší města, ale dál působí v rozsáhlých venkovských oblastech, kde je státní správa minimální.

Vliv na civilní populaci

Dopady

Konflikt v Cabo Delgado má výrazně civilně orientovanou dynamiku. Povstalecké útoky se často zaměřují na nechráněné komunity, dopravní uzly a návratové oblasti, což vede k dlouhodobému vysídlení a destabilizaci sociální struktury regionu. Podle zpráv z roku 2025 je v provincii evidováno přes 1 000 000 vnitřně vysídlených osob, přičemž mnozí se nemohou vrátit kvůli přetrvávající nejistotě a absenci služeb.

Civilisté čelí širokému spektru násilí: nuceným náborům, únosům, separaci rodin, vypalování vesnic a útokům na tržnice či cesty. Povstalci používají zastrašovací taktiky, včetně veřejných poprav, které mají odradit komunity od spolupráce s vládou. Obyvatelé jsou vystaveni rabování potravin, zabavování majetku a násilným přesunům do oblastí pod kontrolou insurgentů.

Situace se v roce 2025 dále zhoršila v důsledku kolapsu části zahraniční pomoci, zejména po rozsáhlých škrtech v programech USAID. V některých okresech nemocnice propouštějí personál, omezuje se potravinová distribuce a zanikají preventivní programy zaměřené na podvýživu, očkování a mateřskou péči. Omezený přístup humanitárních organizací navíc usnadňuje povstalcům zneužívání pomoci nebo bránění jejímu doručení.

Zásadní dopad má konflikt především na ženy a děti. Dokumentovány jsou případy nucených sňatků, nábor chlapců do bojových jednotek a využívání dívek pro logistické úkoly nebo jako formu odplaty vůči konkurenčním komunitám.

Násilí na civilním obyvatelstvu není vedlejším důsledkem konfliktu, ale cíleným nástrojem k narušení státní autority, vyvolání strachu a udržení kontroly nad prostorem, zejména tam, kde nefunguje žádný systém ochrany.

04 Role zahraničních aktérů

Geopolitické vlivy, které mění dynamiku bojů

Vnější mocnosti neformují konflikt zvenčí – stávají se jeho součástí.

Zahraniční aktéři zásadně ovlivnili průběh konfliktu v Cabo Delgado. Různé státy a soukromé subjekty kombinují vojenské, ekonomické a bezpečnostní zájmy, které často působí opačnými směry.

Rwanda poskytla nejefektivnější přímou vojenskou intervenci, zatímco Jihoafrické společenství (SADC) nasadilo jednotky s omezeným efektem. Soukromé bezpečnostní firmy, od jihoafrických PMC po ruskou Wagner Group, se v různých obdobích zapojily do bojů, zejména při obraně strategických oblastí a LNG infrastruktury.

Ekonomické zájmy nadnárodních firem (TotalEnergies, ExxonMobil, Eni) zároveň ovlivnily rozmístění vojenských sil, způsob odškodnění komunit a priority státu, což mělo přímý dopad na bezpečnostní situaci v regionu.

Tyto externí zásahy vytvořily prostředí, v němž se konflikt stal regionálním problémem a katalyzátorem širšího geopolitického soupeření.

HLAVNÍ AKTÉŘI

- Rwanda – neúspěšnější vojenská intervence,
- SADC Mission (SAMIM) – limitovaná efektivita,
- Wagner Group & další PMC – krátkodobé nasazení,
- Nadnárodní firmy (Total, Exxon, Eni) – ekonomické zájmy.

Rwanda – klíčová stabilizační intervence (RDF)

Rwanda zahájila svou operaci v červenci 2021 vysláním přibližně 1 000–1 500 vojáků RDF, kteří během několika týdnů obnovili kontrolu nad kritickými oblastmi Palma a Mocimboa da Praia. Jejich úspěch pramenil z profesionálního výcviku, přesné koordinace malých jednotek a efektivního nasazení dronů a průzkumných týmů, které umožnily rychle identifikovat povstalecké pozice a přerušit jejich zásobovací trasy.

Na rozdíl od mozambických sil a regionální mise SAMIM dokázala Rwanda nejen znovu získat ztracené území, ale také ho dlouhodobě stabilizovat. Vytvořila bezpečnostní koridory umožňující návrat části obyvatelstva, obnovu základních služeb a zajištění klíčových ekonomických projektů, zejména LNG infrastruktury TotalEnergies.

Tím se Rwanda stala nejúspěšnějším zahraničním aktérem v konfliktu, její intervence významně zpomalila expanzi IS-Mozambique a vytvořila relativně stabilní prostor, na který se ostatní mise nedokázaly navázat. Současně však posiluje geopolitický vliv Kigali (hlavní město Rwandy) v oblasti bezpečnostní spolupráce a budoucích ekonomických partnerství v Cabo Delgado.

SADC Mission (SAMIM) – regionální, ale limitovaná intervence

Mise SAMIM, nasazená Jihoafrickým rozvojovým společenstvím (SADC) od července 2021, měla posílit regionální odpověď na expanzi IS-Mozambique. Disponovala však kapacitně omezenými jednotkami (především z JAR, Botswany, Lesotha a Tanzanie), které vstoupily do konfliktu s nedostatečnou koordinací, slabým logistickým zázemím a těžkopádným velením.

Operace SAMIM dokázaly krátkodobě vytlačit povstalce z vybraných venkovských oblastí, ale nedokázaly území udržet, což umožnilo rychlý návrat buněk IS-Mozambique a jejich přesuny do nových regionů. Taktické rozdíly mezi jednotlivými armádami a absence jednotného operačního konceptu dále snižovaly efektivitu mise.

Slabá výslednost SAMIM kontrastovala s úspěchy rwandských sil a postupně vedla k tomu, že mise byla vnímána spíše jako doplňkový prvek než jako hlavní stabilizační síla. Ukončení mandátu na přelomu let 2023–2024 navíc odhalilo hlubší problém, regionální státy nebyly schopny dlouhodobě financovat ani koordinovat rozsáhlejší protipovstalecké operace.

Přesto měla SAMIM významný politický rozměr: její přítomnost zdůraznila regionální odpovědnost za bezpečnost v jihovýchodní Africe a částečně omezila přeshraniční mobilitu povstalců v počáteční fázi operací.

Rusko a Wagner Group – krátká, neúspěšná a kontroverzní intervence

Působení ruské Wagner Group v roce 2019 představovalo první pokus Mozambiku zajistit externí vojenskou podporu. Moskva vyslala několik desítek kontraktorů vybavených vrtulníky Mi-8/Mi-17 a lehkými průzkumnými drony, jejichž úkolem byla podpora protipovstaleckých operací v lesních oblastech Cabo Delgado.

Navzdory technické převaze však Wagner Group narazila na dva zásadní problémy: nedostatečnou znalost terénu a minimální podporu místních komunit. Povstalci rychle využili jejich taktických chyb a během několika týdnů utrpěla skupina těžké ztráty, včetně sestřelení vrtulníku a zničení jednoho z operačních týmů při přepadu v lesním pásmu blízko Mocimboa da Praia.

Neschopnost adaptovat se na místní podmínky a napětí ve vztazích s mozambickou armádou vedly k rychlému ukončení jejich nasazení. Odchod Wagner Group vytvořil bezpečnostní vakuum, které povstalci okamžitě využili k dalšímu postupu. Tento neúspěch zároveň přesvědčil Mozambik, že potřebuje flexibilnějšího partnera a to také následně otevřelo prostor pro úspěšné nasazení Rwandy v roce 2021.

Zásah, který selhal dřív, než začal.

Technická převaha nestačila

Vrtulníky Mi-8/Mi-17 a drony nedokázaly kompenzovat neznalost terénu a slabou lokální podporu.

Rychlé ztráty a operativní selhání

Přepady povstalců, ztráty personálu i techniky vedly k předčasnému ukončení nasazení.

Nekompatibilita se státními silami

Napětí s mozambickou armádou a špatná koordinace omezily efektivitu mise.

Strategické vakuum po odchodu

Rychlý ústup Wagner Group otevřel prostor pro expanzi povstalců a následně umožnil vstup Rwandy.

Ekonomičtí aktéři a Tanzanie

LNG a přeshraniční dynamika jako multiplikátory konfliktu

LNG projekty v Cabo Delgado patří k největším energetickým investicím v Africe a výrazně formují dynamiku konfliktu. Area 1 vedená TotalEnergies (≈ 20 mld. USD) od roku 2024 postupně obnovuje činnost po útocích z roku 2021, zatímco Area 4 (ExxonMobil + Eni, ≈ 30 mld. USD) zůstává pozastavena a její realizace závisí na stabilitě severních okresů.

Bezpečnost LNG infrastruktury přímo určuje rozmístění vojenských sil. Oblasti Afungi a Palma jsou prioritně chráněny, zatímco venkovské okresy Macomia, Muidumbe a Quissanga čelí pravidelným útokům. Tato nerovnováha umožňuje povstalcům přesuny a symbolické nálety na měkké cíle.

Tanzanie zůstává klíčovým ekonomickým a logistickým koridorem. Přes město Mtwara proudí legální i nelegální obchod (pau-rosa, zlato, hotovost, zbraně), což posiluje financování IS–Mozambique a zvyšuje jeho odolnost i během intenzivních operací Rwandy.

Souběžně s tím dochází ke kontrastu mezi energetickými a humanitárními prioritami USA, které omezily humanitární programy v Mozambiku, což vede k propouštění nemocničního personálu a poklesu potravinové pomoci, zatímco americká EXIM Bank navýšila svou podporu LNG projektům o 4,7 miliardy USD (zejména pro Area 1).

Výsledkem je paradox: projekty, které mají přinést stabilitu a ekonomický růst, zároveň posilují faktory prodlužující konflikt: přeshraniční kriminalitu, nerovnoměrnou ochranu území a rostoucí regionální asymetrii.

Mezinárodní diplomacie a širší dopady

EU, USA a OSN

Několik západních států vyslalo do Mozambiku instruktory, poradce, zpravodajské týmy a námořní hlídkové jednotky, které podporují výcvik a pobřežní bezpečnost. Nejde však o síly zapojené do frontových operací, jejich role zůstává v rovině podpůrné asistence a budování kapacit.

Na rozdíl od přímých intervencí Rwandy a dřívější mise SAMIM, západní armády nevedou vlastní bojové operace. Jejich rozhodnutí ale zásadně formují podmínky konfliktu. EU a USA kladou důraz na stabilitu LNG projektů, které jsou klíčové pro evropskou energetickou bezpečnost, a proto se jejich ochrana stává prioritním tématem diplomatických jednání.

Diplomacie zároveň klade rostoucí důraz na omezení přeshraničního násilí, zejména na tanzanské hranici. Podpora komunit, obnova místní správy a prevence radikalizace se tak stávají doplňkem rwandských vojenských operací.

Dlouhodobá stabilita Mozambiku bude záviset na propojení bezpečnostní spolupráce s institucionálními reformami a civilními investicemi v oblastech, kde mají globální aktéři zásadní váhu, i když nejsou přímo v boji.

05

Trendy, rizika a trajektorie dalšího vývoje

Hlavní strategické trendy

Bezpečnostní dynamika v Cabo Delgado se v roce 2025 formuje třemi hlavními směry, které určují podobu následujících měsíců:

1. Trvalá proměnlivost operačního prostředí

Povstalci si zachovávají schopnost rychlého přesunu mezi okresy a vyhledávání slabých míst státních sil. Územní zisky vládních jednotek jsou proto často krátkodobé a bez trvalé přítomnosti dochází k opětovnému obsazení periferních oblastí.

2. Rostoucí regionální provázanost konfliktu

Tanzanie zůstává klíčovým logistickým a migračním koridorem. Nestabilita pohraničí umožňuje pohyb lidí, financí a materiálu, což prodlužuje přeshraniční charakter konfliktu a vyžaduje úzkou koordinaci mezi Mosambikem, Rwandou a Tanzánií.

3. Ekonomizace povstání

Povstalecké struktury posilují vlastní financování prostřednictvím nelegální těžby dřeva, zlata a rubínů, výběru poplatků od komunit a kontroly obchodních tras. Obnova LNG projektů zároveň vytváří nové cíle i nástroje propagandy. Tento trend zvyšuje odolnost hnutí a prodlužuje trvání konfliktu.

Klíčová rizika a eskalační faktory

Konflikt v Cabo Delgado může vstoupit do náročnější fáze, pokud se naplní některé z následujících eskalačních faktorů:

- **Obnova náboru** díky přetrvávající chudobě a oslabené státní přítomnosti v severních okresech.
- **Strategické útoky na LNG** projekty, které mohou ohrozit investice a vyvolat tvrdší reakci mezinárodních aktérů.
- **Kolaps lokálních institucí**, zejména ve venkovských oblastech, kde stále probíhá nucené vysídlování.

Každý z těchto faktorů by změnil tempo konfliktu a zpomalil možnosti stabilizace.

Možné trajektorie dalšího vývoje

► Scénář 1:

Kontrolovaná stabilizace

Pokračující angažmá Rwandy, lepší ochrana LNG projektů a efektivnější koordinace státních složek mohou postupně obnovit funkční kontrolu nad klíčovými distrikty a snížit počet útoků.

► Scénář 2:

Status quo (nejpravděpodobnější)

Status quo znamená přetrvávající pat: konflikt neeskaluje, ale ani neustupuje. Humanitární situace stagnuje a návrat obyvatel zůstává omezený. Klíčové je, že útoky zůstanou rozptýlené a povstalci si udrží schopnost přesunů mezi okresy, aniž by však dokázali dlouhodobě ovládnout města, tlak tak přetrvá hlavně na venkov a logistické koridory.

► Scénář 3:

Regionální eskalace

Zesílené napětí na tanzanské hranici, nárůst logistických sítí a přelití násilí za hranice mohou vytvořit širší krizovou zónu podobnou modelu východního Konga.

06 Závěrečné zhodnocení

Kam směřuje Cabo Delgado?

Konec kapitoly, ne však konfliktu.

Konflikt v Cabo Delgado ukazuje, že samotný vojenský tlak k potlačení krize nestačí. Povstalci dokáží využívat slabé státní instituce, socio-ekonomické nerovnosti a nízkou přítomnost vlády mimo hlavní koridory. Rwanda stabilizovala klíčová města, ale venkov zůstává zranitelný a bez posílení státní správy bude každé vítězství jen dočasné.

Budoucí stabilita stojí na dvou pilířích:

- Obnova důvěry v instituce – kvalitnější služby, bezpečnost civilistů a funkční místní správa.
- Koordinovaná mezinárodní podpora – propojení rwandské stabilizace s dlouhodobou ekonomickou a institucionální obnovou Mosambiku.

LNG projekty mohou region pozvednout nebo dále polarizovat, vše záleží na transparentnosti, kompenzacích a zapojení komunit. Konflikt skončí až ve chvíli, kdy bude bezpečnost propojena s fungující správou a ekonomickou perspektivou, jinak hrozí návrat násilí v pravidelných cyklech.

Současně však platí, že bez obnovy humanitární pomoci nelze dosáhnout trvalé stabilizace. Kolaps zdravotnických a potravinových programů oslabuje komunity a vytváří prostor pro nové náboje povstalců. Bez této sociální základny zůstane každý bezpečnostní pokrok křehký.

Shrnutí & Klíčová doporučení

Shrnutí situace

Konflikt je charakterizován opětovnou expanzí povstalců, což komplikuje stabilizaci.

Rwanda stabilizuje klíčová města, zahraniční aktéři poskytují humanitární pomoc, nicméně USAID tuto podporu v roce 2025 značně omezil.

Obnova LNG projektů je zásadní, ale zároveň je z nich jeden z hlavních cílů útoků.

Regionální dopad je patrný v Tanzanii, která slouží jako logistický koridor.

Strategické příležitosti

- **Možnost stabilizace LNG zón** skrze koordinovanou ochranu (vláda + Rwanda + privátní aktéři).
- **Zlepšení regionální bezpečnosti** monitoringem tanzanských tras a narušením sítí povstalců.
- **Budování komunitní odolnosti** jako klíč k dlouhodobému oslabení náboru do povstaleckých struktur.

Další postup & doporučené kroky

- **Posílit koordinaci** mezi státními silami, Rwandou a mezinárodními partnery.
- **Zvážit zapojení** privátních bezpečnostních kontraktorů na ochranu infrastruktury.
- **Vytvořit rámec** společného velení pro dohled nad LNG projekty.

Pro navazující analytický briefing je možné kontaktovat Bohemia Defense prostřednictvím e-mailu.

BOHEMIA DEFENSE

www.bohemiadefense.com
i@bohemiadefense.com